

Voorstel pachtbeleid 2022 e.v. (CONCEPT, ter bespreking met de partners)

Analyse

Tijdens het partneroverleg op 31 maart zijn diverse suggesties gedaan om de verpachting van de gemeentelijke landbouwgronden te verduurzamen. Het Louis Bolk Instituut heeft die verzameld in de Notitie uitkomsten en analyse partneroverleg (zie bijlage). Bij elke suggestie hebben zij de objectieve kenmerken en hun professionele mening toegevoegd.

Vanuit de gemeente spelen de volgende zaken mee in het kiezen van het juiste maatregelenpakket:

- Flexibiliteit blijft nodig omdat onze gronden primair bedoeld zijn als ruilgrond of voor woningbouw.
- Het pachtpakket dat we nu inzetten moet een wezenlijke bijdrage leveren aan de verduurzaming die we enkele jaren geleden al zijn ingezet.
- De prioritaire thema's biodiversiteit, bodemkwaliteit en verdienmodel vormen de basis van de pachtpakketten.

Grasland blijkt op veel vlakken een groot voordeel te hebben:

- Door gedurende langere tijd grasland te hebben, bouwt het organisch stofgehalte in de bodem op. En hiermee ook het waterbufferend vermogen. Dat is belangrijk op zandgronden, en zeker op pachtgronden die de afgelopen jaren zeer intensief zijn beteeld.
- Grasland vergt weinig kunstmest en bestrijdingsmiddelen.
- Indien gekozen wordt voor kruidenrijk grasland levert het productiegewas tevens een bijdrage aan de biodiversiteit.

Bloemenranden en keverbanken hebben ook veel voordelen:

- Uit het onderzoek van EIS is gebleken dat de insectenstand t.p.v. een bloemenrand significant hoger is dan op plekken zonder bloemenrand.
- Deze randen en banken kunnen een verbindende functie vervullen voor veel organismen en ze dragen bij aan de 'groene dooradering' van het buitengebied. Die wens is geuit in de Actualisatie van het LOP.
- Ze dragen bij aan de profilering van de landbouw als 'groene' bedrijfstak.

Voorstel pakketten

Drie pakketten

- Graspakket – in principe op alle pachtgronden van de gemeente die nu nog jaarlijks worden verpacht.
- Pakket 'vrije gewaskeuze' – op de pachtgronden van de gemeente die bestemd zijn voor woningbouw of anderszins op korte termijn worden ingezet. En op gronden die buiten de risicozone verdroging vallen.
- Natuurpakket – op de pachtgronden van de gemeente die bestemd zijn voor natuurontwikkeling

Graspakket

- Gebruik als grasland is verplicht
- het gebruik van chemische insecticiden en chemische fungiciden is verboden
- chemische herbiciden zijn alleen toegestaan voor pleksgewijze toepassing

- graslandscheuren wordt afgeraden, maar niet verboden. Indien van toepassing is het verplicht gewas mechanisch onder te werken zonder het vooraf dood te spuiten met glyfosaat
- het gebruik van kunstmest is verboden
- het hebben van een bloemrijke rand of keverbank is verplicht

Pakket 'vrije gewaskeuze'

- Het gebruik van chemische insecticiden en chemische fungiciden is verboden
- chemische herbiciden zijn in grasland alleen toegestaan voor pleksgewijze toepassing
- graslandscheuren wordt afgeraden, maar niet verboden. Indien van toepassing is het verplicht gewas mechanisch onder te werken zonder het vooraf dood te spuiten met glyfosaat
- het is verplicht om het vanggewas na mais mechanisch onder te werken zonder het vooraf dood te spuiten met glyfosaat
- het gebruik van kunstmest is verboden
- het hebben van een bloemrijke rand of keverbank is verplicht

Natuurpakket

- Chemische bestrijdingsmiddelen en kunstmest zijn verboden
- Per jaar mag maximaal 170 kg/ha aan stikstof op het perceel worden gebracht
- Het hebben van een bloemrijke rand of keverbank is verplicht
- Er kunnen locatiespecifieke aanvullende eisen worden gesteld t.b.v. het beoogde natuurdoeltype

Voorstel pachtprijsberekening

Basisprincipes:

- Maatregelen die de bodem of biodiversiteit schade toebrengen zijn niet meer, of slechts beperkt, toegestaan op onze gronden. We willen immers niet meer achteruitgang en vinden het logisch dat dit zonder verrekening gebeurt.
- Maatregelen die geen kostenpost vormen voor een pachter, worden ook niet uitgedrukt in een lagere pachtprijs.
- Maatregelen die de bodem of biodiversiteit verbeteren worden verplicht of gestimuleerd. Hier mag een vergoeding tegenover staan.

Dat betekent voor deze pakketten:

- De pachtprijs wordt niet omlaag gebracht omwille van de verboden op glyfosaat, insecticiden en fungiciden. In het geval van een graspakket zijn deze middelen nauwelijks nodig. In het geval van het pakket Vrijegewaskeuze kan een pachter kiezen voor een teelt waarbij deze verboden geen probleem hoeven op te leveren en wordt dan niet benadeeld.
- De pachtprijs wordt niet omlaag gebracht omwille van een verplicht gebruik, omdat een pachter er voor kan kiezen dit perceel niet te pachten als het gebruik niet past in zijn bedrijfsvoering.
- De pachtprijs wordt omlaag gebracht voor het hebben van bloemenranden en keverbanken, omdat dit een kostenpost is voor de pachter.
- Een pachter kan een bonuskorting krijgen als hij een keverbank realiseert in plaats van een bloemenrand, omdat de aanleg hiervan extra kosten met zich meebrengt en een keverbank midden in een perceel efficiënte grondbewerking kan verminderen.

- Een pachter kan een bonuskorting krijgen als hij kruidenrijk grasland realiseert in plaats van normaal grasland omdat dit de biodiversiteit verhoogt.

Voorwaarden en specificaties

Termijnen

Een pachter krijgt zo veel mogelijk een driejarige pacht aangeboden, met een optie tot drie jaar verlenging.

Verlenging is niet mogelijk indien de gemeente de gronden nodig heeft voor andere doeleinden.

Kruidenrijk grasland

1. *Hierop rust de inspanningsverplichting dat een mengsel ingezaaid of doorgezaaid moet worden dat verkocht wordt als 'productief kruidenrijk grasland'*
2. *Hierop rust de resultaatsverplichting dat in de zomerperiode naast gras en klaver 3 van de ingezaaide soorten terug te zien zijn*

Bloemrijke randen

Langs een weiland

Een bloemrijke rand is een aaneengesloten rand met een gevarieerde kruidachtige begroeiing van inheemse grassen en kruiden die jaarlijks gemaaid wordt.

1. *De ligging en breedte van de rand worden door de gemeente aangewezen.*
2. *De graskruidenranden hoeven niet opnieuw te worden ingezaaid.*
3. *De rand wordt maximaal 2 en minimaal 1 maal per jaar gemaaid en het maaisel wordt binnen 15 dagen na het maaien afgevoerd; tussen 1 april en 1 juli is maaien niet toegestaan. De periode tussen twee maaibeurten is minimaal 3 maanden.*
4. *De rand wordt niet bemest en er wordt geen slootveegsel en/of –bagger opgebracht.*
5. *De rand wordt niet beweid en bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig dat zich op de grens van de rand met het aanliggende weiland bevindt.*
6. *Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in de rand is niet toegestaan.*
7. *De rand wordt niet gebruikt als pad behoudens het incidentele gebruik als onderhoudspad voor het schouwen van de aanliggende sloot of het uitvoeren van onderhoud aan de rand zelf.*

Langs een akker

Een akkerflora- en faunarand is een aaneengesloten rand die een maal per drie jaar ingezaaid wordt met granen, niet zijnde maïs, of een akkerrandenmengsel.

1. *De ligging en breedte van de rand worden door de gemeente aangewezen.*
2. *Een andere locatie, of het alternatief van een keverbank zijn toegestaan na goedkeuring door de gemeente.*
3. *De graankruidenranden moeten in het voorjaar licht worden geklepeld.*
4. *Het gewas wordt niet geoogst. Een akkerrand met zomergraan of een akkerrandenmengsel blijft in de winter staan en wordt pas in het daaropvolgende voorjaar ondergewerkt.*
5. *De rand wordt niet bemest en er wordt geen slootveegsel en/of –bagger opgebracht.*
6. *Mechanische onkruidbestrijding en het gebruik van chemische (onkruid) bestrijdingsmiddelen in de rand is niet toegestaan.*
7. *De rand wordt niet gebruikt als pad of manoeuvreerruimte behoudens het incidentele gebruik als onderhoudspad voor het schouwen van de aanliggende sloot.*

Keverbank

Een keverbank is een verhoogde rug in het perceel, ingezaaid met polvormende overblijvende grassen en meerjarige kruiden.

1. *De keverbank dient drie meter breed te zijn, met ernaast drie meter braakstrook*
2. *De hoogte van de keverbank moet na inklinken 60 cm hoog zijn*
3. *De keverbank wordt ingezaaid met een graskruidenmengsel*
4. *Het ontstaan van houtige gewassen moet worden vermeden*
5. *Pleksgewijs wegmaaien van ongewenste gewassen is toegestaan*
6. *De ligging wordt bepaald in overleg met de gemeente maar moet in het perceel liggen (en niet aan de randen)*
7. *De keverbank wordt niet bemest en er wordt geen slootveegsel en/of –bagger opgebracht.*
8. *De keverbank wordt niet beweide en bij beweiding van de aanliggende gronden is een raster aanwezig dat zich op de grens van de keverbank met het aanliggende weiland bevindt.*
9. *Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in de keverbank is niet toegestaan.*

Algemeen

Van deze voorwaarden kan in overleg worden afgeweken, mits dit voldoende wordt beargumenteed en gemotiveerd.

Zaadmengsels bloemrijke randen Bernheze

- Graskruidenrand (zaaikaart Stika, met aanpassingen WenR)

Ned. naam kruiden	Wet. naam kruiden	Perc.	een of meerjarig
Margriet (wild)	Leucanthemum vulgare	15	Meerjarig
Gewone rolklaver (wild)	Lotus corniculatus	10	Meerjarig
St. Janskruid	Hypericum perforatum	5	Meerjarig
Knoopkruid (wild)	Centarea jacea	10	Meerjarig
Gewoon duizendblad (wild)	Achillea millefolium	10	Meerjarig
Witte klaver (wild)	Trifolium repens	10	Meerjarig
Rode klaver	Trifolium pratense	10	Meerjarig
Vogelwikke	Vicia cracca	10	Meerjarig
Kleine klaver	Trifolium dubium	10	Eenjarig
Boekweit	Fagopyrum esculentum	10	Eenjarig

- Graankruidenrand (zaaikaart Stika, met aanpassingen WenR)

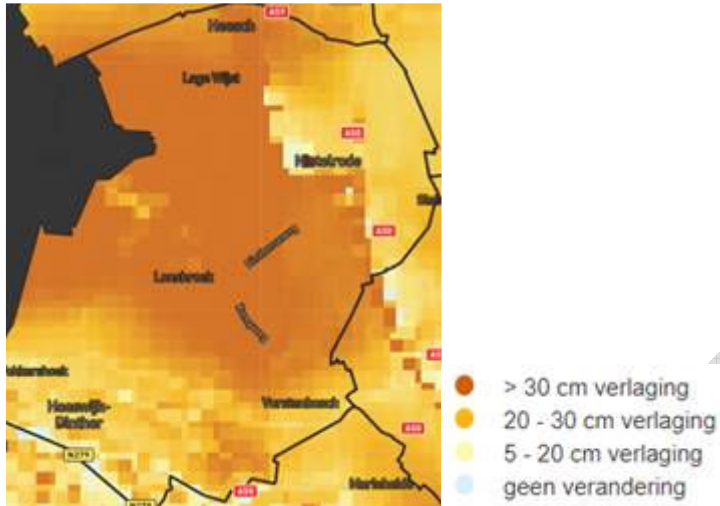
Ned. naam granen en kruiden	Wet. naam granen en kruiden	percentage
Zomertarwe (korte soort)	Triticum	30
Zomergerst (korte soort)	Horeum distochon	20
Triticale (korte soort)	Triticale x tritcale	15
Vlas	Linum usitatissimum	13
Boekweit	Fagopyrum esculentum	11
Bladrammenas	Raphanus sativus	1
Ned. Naam akkerflora		
Korenbloem (wild)	Centaurea cyanus	5
Gewone klaproos (wild)	Papaver rhoeas	2,5
Gele ganzenbloem (wild)	Chrysanthemum segetum	2,5

- Keverbank (i.o.m. Brabants Landschap nader te bepalen)

Ned. naam granen en kruiden	Wet. naam granen en kruiden	percentage
Kropaar	Dactylis glomerata	
Timotheegras	Phleum pratense	
Roodzwenkgras	Festuca rubra	
Ned. Naam akkerflora		

Indicatie locaties vrijekeuzepakket

De verplichting tot grasland komt vooral voort uit de verdrogingsproblemen waar met name ons middengebied mee kampt. In de meest verdroogde gebieden willen we daarom het zwaarste pakket toepassen. Zie hieronder een kaart met grondwaterstandsaling.

Daarnaast speelt een landschapscomponent mee in onze keuze. In het beekdal van de Aa komen traditioneel veel graslanden voor. Dit karakteristiek landschap willen we behouden.

Dit leidt globaal tot de kaart op de volgende pagina.

- Geel omlijnde vlakken zijn vrije keuzepakket, want deze worden op afzienbare termijn bebouwd (potentie gering)
- Lichtpaarse vlakken zijn vrije keuzepakket, want hier speelt het verdrogingsissue minder en er is geen specifieke wens vanuit landschapsbeeld)
- Pachtpercelen zonder specifieke aanduiding vallen onder de categorie 'graspakket'.

Deze kaart geeft een indicatie van de locaties en de bijbehorende pachtpakketten. Bij veranderende omstandigheden kunnen ook de keuzes t.a.v. de pachtpakketten wijzigen.

Uitzondering:

Heesch West volledig buiten duurzame pacht houden omdat dit al snel niet meer wordt verpacht.

